

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Uczenie się przez działanie. Innowacyjny program nauczania «Poznać i zrozumieć świat» do edukacji wczesnoszkolnej” jest finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Program Operacyjny Kapitał Ludzki, działanie 3.3.4. Modernizacja treści i metod kształcenia – projekty konkursowe.

Pakiet doświadczeń i obserwacji

Projekt edukacyjny dla uczniów edukacji wczesnoszkolnej

„Czytanie to najpiękniejsza zabawa”

Opis projektu

„**Czytanie** – jedna z umiejętności nabywanych przez człowieka w procesie edukacji, która umożliwia odbiór informacji przekazywanych za pomocą języka pisanego. Współcześnie wciąż jedną z podstawowych form komunikowania się jest mowa pisana, dlatego czytanie jest jedną z najważniejszych umiejętności każdego człowieka” – tak pojecie czytania definiuje Wikipedia.

Projekt ma przekonać, że książka zarówno uczy, jak i bawi, a więc jest elementem rozrywki. Przedstawione do realizacji propozycje zadań projektowych mają uświadomić, że czytanie jest zabawą i stanowi alternatywną, np. do gier komputerowych, formę spędzania wolnego czasu.

Badania prowadzone np. przez pracowników Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Przemyślu¹ wskazują, że największą rolę w motywowaniu dzieci do czytania odgrywają trzy grupy z najbliższego ich środowiska: rodzice, nauczyciele grupa rówieśnicza. Również badanie „Czytelność dzieci i młodzieży” prowadzone przez Instytut Badań Edukacyjnych w Warszawie², mające ukazać społeczne uwarunkowania inicjacji literackich, w tym wpływu wzorów czytelniczych wyniesionych z domu rodzinnego, wskazuje, że to rodzice często są odpowiedzialni za gusty czytelnicze swoich dzieci. **Dlatego właśnie działania projektu przewidują uczestnictwo w nim wszystkich tych, którzy mają wpływ na rozwój czytelnictwa u dzieci – rodziców, grup rówieśniczych, nauczycieli.**

¹ *O roli książki i biblioteki szkolnej w życiu dzieci i młodzieży*, „Trendy – internetowe czasopismo edukacyjne” 2014, nr 3/4, s. 75.

² Badanie czytelnictwa dzieci i młodzieży zostało zrealizowane w ramach projektu pt. „Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego”. Jest to projekt systemowy, realizowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty, Poddziałanie 3.1.1: Tworzenie warunków i narzędzi do monitorowania, ewaluacji i badań systemu oświaty. Celem głównym projektu jest wzmocnienie systemu edukacji w zakresie badań edukacyjnych oraz zwiększenie wykorzystywania wyników badań naukowych w polityce i praktyce edukacyjnej oraz w zarządzaniu oświatą. Projekt zrealizowany został we współpracy z Biblioteką Narodową [<http://www.ibe.edu.pl/pl/component/itpgooglesearch/search?q=wyniki>].

Pakiet doświadczeń i obserwacji

Główne cele:

- rozbudzanie zainteresowania czytelnictwem,
- doskonalenie umiejętności czytania,
- kształtowanie nawyku systematycznego obcowania z książką.

Działania realizowane w projekcie i ich opis

Działania	Opis działań
KLASOWE CZYTANIE Z LENIWKIEM I AKTYWKIEM	<p>Klasowe czytanie polega na co miesięcznym wyszukaniu przez dzieci wspólnie z rodzicami utworu literackiego związanego z tematyką miesiąca, a następnie prezentacji utworu podczas zajęć edukacyjnych.</p> <p>Tematykę określa kalendarz (zał. 1: Kalendarz Leniwka i Aktywka).</p> <p>W proponowanym kalendarzu zawarto sugestie do wykorzystania: wydarzenia, święta czy przysłowia. Wyszukany utwór – wiersz, opowiadanie, książeczka itp. uczeń przedstawia w Interaktywnym Pamiętniku Czytelnika (zał. 2: Interaktywny Pamiętnik Czytelnika) oraz prezentuje podczas zajęć w ustalonym przez nauczyciela wspólnie z dziećmi dniu. Forma prezentacji jest dowolna i zmierzać ma do zachęcenia innych dzieci do przeczytania utworu.</p> <p>Nauczyciel przez cały czas trwania klasowego czytania monitoruje realizację zadania przez uczniów, wręczając im podobizny bohaterów programu „Poznać i zrozumieć świat” – Aktywka i Leniwka.</p> <p>Uczeń otrzymuje kartę z podobizną:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywka – gdy przedstawił wybrany utwór literacki w swoim interaktywnym pamiętniku czytelnika; • Leniwka – jeżeli zadania nie wykonał. <p>Podobizny Aktywka i Leniwka uczniowie przechowują w jednej z „kieszonek” Interaktywnego Pamiętnika Czytelnika.</p>
LENIWEK I AKTYWEK ZAPRASZAJĄ NA BIEG RODZINNY Z PRZESZKODAMI	<p>Działanie to realizujemy jako zakończenie I półrocza</p> <p>Jest to spotkanie integracyjne z udziałem rodziców i rodzeństwa. Tytułowy „Rodzinny bieg z przeszkodami” prowadzony jest metodą stacijną, a zadania do wykonania związane są z lekturami oraz popularnymi bajkami dla dzieci (zał. 3: Przykładowe zadania do wykonania).</p> <p>Spotkanie jest okazją do prezentacji Interaktywnych Pamiętników Czytelników, a także do swobodnych rozmów na temat sposobów poszukiwania utworów, które byłyby odpowiednie do wiodącego tematu.</p>

Pakiet doświadczeń i obserwacji

LENIWEK I AKTYWEK ZAPRASZAJĄ NA GRY I ZABAWY CZYTELNICZE	<p>To działanie jest podsumowaniem projektu</p> <p>Podobnie jak zadanie poprzednie, podsumowanie projektu realizowane jest w formie spotkania integracyjnego. Podczas spotkania rodziny wykonują zaproponowane zadania (zał. 4: Gry i zabawy czytelnicze).</p> <p>Wszyscy mają okazję obejrzyć wystawę Interaktywny Pamiętnik Czytelnika. Jest to też okazja do wspólnego liczenia zebranych przez dzieci podobizn bohaterów projektu – Aktywka i Leniwka, wyróżnienia najbardziej zaangażowanych uczniów i wręczenia wszystkim dyplomów za udział w projekcie.</p>
---	--

Załączniki

1. Propozycja kalendarza do klasowego czytania z Leniwkiem i Aktywką

Nauczyciel wybiera wiodący w danym miesiącu temat, podając przysłowie lub nazwę święta. Wybrane przez dzieci na tej podstawie utwory literackie powinny być w jakiś sposób związane z proponowanym świętem czy przysłowiem, np. Dzień Listonosza można powiązać z wierszem J. Tuwima *O Grzesiu klamczuchu i jego cioci* lub książką, w której ważnym wydarzeniem jest otrzymanie listu. To mogą być także skojarzenia, np. Dzień Sprzątania Biurka skojarzony z fragmentem książki M. Kownackiej *Plastusiowy pamiętnik* (fragment opisujący sprzątanie piórnika). Temat wiodący uczniowie zapisują na karteczkach i wkładają do [Interaktywnego Pamiętnika Czytelnika](#). Odpowiedniego utworu uczniowie poszukują wraz z rodzicami, korzystając z własnej biblioteczki domowej lub idąc np. do biblioteki miejskiej.

Miesiąc	Wydarzenie lub święto	Przysłowie
Wrzesień	27 września – Światowy Dzień Turystyki 22 września – Światowy Dzień bez Samochodu	<i>Kiedy wrzesień to już jesień, wtedy jabłek pełna kieszeń.</i>
Październik	1 października – Światowy Dzień Ptaków 18 października – Dzień Listonosza	<i>W październiku myśli z ptakami na południe odlatują.</i>
Listopad	5 listopada – Dzień Postaci z Bajek 21 listopada – Światowy Dzień Życzliwości i Pozdrowień	<i>W listopadzie liście opadają, a ludzie znicze na grobach stawiają.</i>
Grudzień	29 grudnia – Dzień Narodzin Niedźwiedzi Polarnych	<i>Jeśli w grudniu często dmucha, to w marcu i kwietniu plucha.</i>
Styczeń	18 stycznia – Dzień Kubusia Puchatka 12 stycznia – Dzień Sprzątania Biurka	<i>Jeżeli pszczoła w styczniu z ula wylatuje, rzadko pomyślny rok nam obiecuje.</i>
Luty	17 lutego – Dzień Kota 13 lutego – Światowy Dzień Radia	<i>Idzie luty, szykuj buty.</i>

Pakiet doświadczeń i obserwacji

Marzec	21 marca – Międzynarodowy Dzień Poezji 22 marca – Światowy Dzień Wody	<i>Na świętego Grzegorza zima idzie do morza.</i>
Kwiecień	1 kwietnia – Międzynarodowy Dzień Ptaków 5 kwietnia – Dzień Drzew	<i>Kwiecień co deszczem rosi, wiele owoców przynosi.</i>
Maj	22 maja – Dzień Praw Zwierząt 19 maja – Dzień Dobrych Uczynków	<i>Maj bogaty sieje kwiaty.</i>

2. Interaktywny Pamiętnik Czytelnika (opis)

Interaktywny Pamiętnik Czytelnika jest wzorowany na popularnym w edukacji domowej *lapbooku* (książki na kolanach). To w pewnym sensie teczka tematyczna, w której dziecko będzie gromadziło różnego typu informacje, wiadomości, materiały związane z konkretnym tematem – przeczytaną pozycją literacką. Taka teczka powinna być miejscem przestrzennego gromadzenia rysunków, zapisków, kukielek teatralnych w kieszonkach, schowkach, na karteczkach. Podstawową częścią *lapbooka* jest teczka – najlepiej typu *manila* lub karton większego formatu niż A3, złożony na pół. W środku wklejamy lub przypinamy zszywaczem np.: książeczki, historyjki obrazkowe, kieszonki na karty, ilustracje, zabawki papierowe – wszystko, co ma pokazać przeczytaną książeczkę lub wiersz.

Proponowana forma – *lapbook* – ma być świadectwem czytelniczych dokonań i wspomnienie związanych z tym przeżyć.

Można wykonać jeden *lapbook* na cały rok lub na jedno półrocze realizacji projektu. Można także zrobić kilka pojedynczych *lapbooków*, które posklejane utworzą Interaktywny Pamiętnik Czytelnika. Wszystko zależy od kreatywności dzieci i nauczyciela. Do wykonania podstawowej teczki można zachęcić uczniów klas starszych lub w zabawę włączyć rodziców. Film w języku polskim z opisem wykonania *lapbooka* znajduje się na stronie [<https://www.youtube.com/watch?v=uNhOGO8r4II>].

3. Przykładowe zadania do wykonania (podsumowanie I półrocza)

Podsumowanie I półrocza	Przykładowe zadania
Spotkanie integracyjne w klasie, np. z poczęstunkiem. Stacje rozmieszczone w różnych miejscach budynku szkolnego. Zabawa może mieć charakter rywalizacji, do organizacji można zaprosić klasę strażą (uczniowie będą pełnić rolę sędziów na poszczególnych stacjach).	1. Przeczytaj na głos zaznaczony fragment i narysuj ilustrację. Do wykorzystania: Tove Jansson – <i>W dolinie Muminków</i> .
	2. Wypisz bohaterów poznanych bajek dla dzieci: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Czerwony kapturek</i> • <i>Kopciuszek</i>
	3. Przygotujcie rodzinnie reklamę utworu literackiego wybranego Interaktywnego Pamiętnika Czytelnika. Reklamę zaprezentujecie po zakończonym biegu – w klasie.

Pakiet doświadczeń i obserwacji

<p>Bieg kończy się prezentacjami reklam (zadanie 3.) oraz omówieniem dotychczasowego przebiegu projektu.</p> <p>Rodzice powinni mieć możliwość wypowiedzenia tematycznych opinii.</p> <p>Potrzebne pomoce:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fragment książki Tove Jansson'a <i>W dolinie Muminków</i>, • wiersz Juliana Tuwima <i>Lokomotywa</i>, • kartki z bloku i kredki do wykonania rysunku oraz odnotowania bohaterów bajek, • skakanki. 	<p>4. Wykorzystaj wiersz J. Tuwima <i>Lokomotywa</i> do wykonania poleceń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zrób przysiady – ich liczba ma być zgodna z numerem wagonu, w którym są banany, • wykonaj podskoki – ich liczba ma być zgodna z numerem wagonu, w którym jest armata, • wykonaj skoki na skakance – ich liczba ma być zgodna z liczbą słów w ostatnim wersie wiersza.
--	--

4. Gry i zabawy czytelnicze (zakończenie projektu)

Zakończenie projektu	Przykładowe zadania
<p>Spotkanie integracyjne organizowane w klasie. Wystrój klasy powinien nawiązywać do tematyki projektu – wystawa Interaktywnych Pamiętników Czytelników, galerie prac plastycznych.</p> <p>Do gier i zabaw zgłaszają się chętne rodziny. Rolą nauczyciela jest zachęcanie do aktywnego udziału wszystkich.</p> <p>Bieg kończy się prezentacjami zagadek pantomimicznych oraz wspólnymi ćwiczeniami sportowymi poprzedzonymi rymowanymi zawołaniami.</p> <p>Potrzebne pomoce:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekwizyty do zadań: 1., 4., 5. (mogą być to ubrania, wstążki, gazety, kapelusze itp.), 	<p>1. Ubierz wylosowaną postać bajkową:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Czerwony Kapturek, • Baba Jaga, • Kot w butach, • Kopciuszek, • Pinokio. <p>2. Dopasuj cytaty do odpowiedniej książki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Mam śliczne mieszkanie: oddzielny, drewniany pokój. Obok mnie w pokoiku mieszka tłuściutka, biała guma. Ta guma nazywa się „myszka”. A zaraz koło gumki mieszkają cztery błyszczące ostre stalówki. A z drugiej strony w długim korytarzu mieszka pióro, ołówek i scyzoryk. Z początku nie wiedziałem, jak się nasz dom nazywa. Teraz już wiem: piórnik. Naszą gospodynią jest mała Tosia”. • „Była raz mała słodka dziewczeczka, którą kochał każdy, kto ją tylko ujrzał, a najwięcej kochała ją babcia – nie wiedziała, wprost, co jej dać. Pewnego razu podarowała jej kapturek z czerwonego aksamitu, a dziewczynce tak się ten kapturek podobał, że nie chciała nosić żadnego innego”. • „Pewnego razu do chaty wdowy doszła wiadomość, że w królewskim zamku odbędzie się wielki bal. Miały przybyć wszystkie panny, nie tylko królewny, aby król wybrał sobie spośród nich

Pakiet doświadczeń i obserwacji

- fragmenty wypisane w zadaniu 2.,
- kartki do zapisania w kolejności alfabetycznej nazwisk twórców wierszy dla dzieci.

żonę. Córki wdowy wiadomość ta zelektryzowała. Były to dziewczyny leniwe i egoistyczne, ale nie były głupie”.

- „Mieszkanie Dzeppetta to uboga izdebka oświetlona jedynie światłem docierającym spod schodów. Urządzenie izby było najskromniejsze ze skromnych: nędzny taboret, rozlatujące się łóżko i stolik w oplakany stanie. W głębi widać było kominek, na którym płonął ogień. Ale i piec, i ogień były namalowane. Taki sam był też garnek, wypuszczający kłęby pary, która wyglądała jak prawdziwa. Wróciwszy do domu, Dzeppetto wyjął narzędzia i zaczął rzeźbić pajaca”.
- „Z początku powiedział do siebie samego:
 - To bzykanie coś oznacza. Takie bzyczące bzykanie nie bzyka bez powodu. Jeżeli słyszysz bzykanie, to znaczy, że ktoś bzyka, a jedyny powód bzykania, jaki ja znam, to ten, że się jest pszczołą.
 - Potem znów pomyślał dłuższą chwilę i powiedział:
 - A jedyny powód, żeby być pszczołą, to ten, żeby robić miód.
 - Po czym wstał i powiedział:
 - A jedyny powód robienia miodu to ten, żebym ja go jadł.
 - I zaczął wlać na drzewo”.

Tytuły: *Plasusiowy pamiętnik, Czerwony Kapturek, Kopciuszek, Pinokio, Kubuś Puchatek.*

3. Ułóżcie alfabetycznie nazwiska polskich twórców wierszy dla dzieci:

- Tuwim Julian,
- Jachowicz Stanisław,
- Brzechwa Jan,
- Konopnicka Maria,
- Gellner Dorota,
- Kern Ludwik Jerzy.

Który z tych twórców jest autorem wiersza *Chory kotek*?

4. Przygotujcie pantomimę. Wybierzcie utwór – lekturę szkolną, którą zaprezentujecie bez słów. Zadaniem pozostałych uczestników zabawy jest odgadnięcie tytułu prezentowanej przez Was lektury.

5. Zaproponujcie jedno ćwiczenie sportowe do wykonania przez wszystkich uczestników zabawy. Przygotujcie do niego rymowaną zachętę, w której bohaterem będzie wybrana przez Was postać literacka.

Pakiet doświadczeń i obserwacji

Propozycja dyplomu za udział w projekcie

.....

*„Czytanie książek to najpiękniejsza zabawa,
jaką sobie ludzkość wymyśliła”.*

Wisława Szymborska

DYPLOM

dla

.....

za udział w projekcie edukacyjnym

Czytanie to najpiękniejsza zabawa

.....

podpis nauczyciela

.....

miejsowość, data